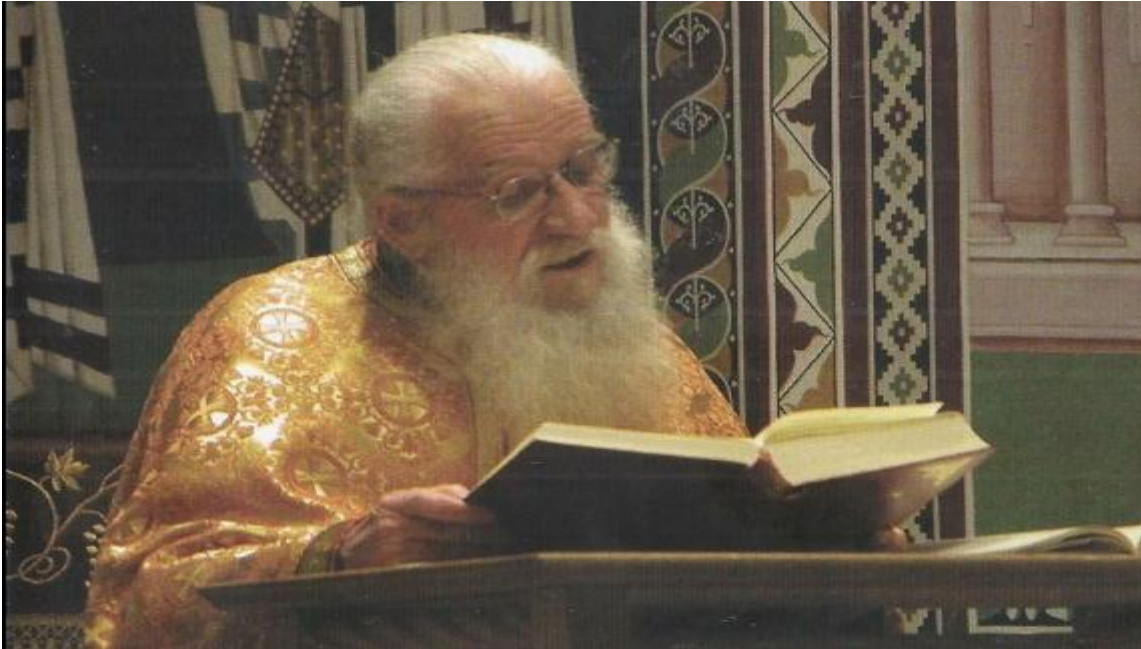

Η απωθημένη ενοχή και το φαινόμενο της προβολής.

π. Συμεών Κραγιόπουλος (†).

Τι είναι προβολή; Προβάλλει κανείς στους άλλους αυτά τα οποία έχει ο εαυτός του, αυτά τα οποία έχει μέσα του.

Πιο αναλυτικά να τα πούμε, για να καταλάβουμε. Ο αμαρτωλός άνθρωπος που διέπραξε μια αμαρτία και έχει απωθήσει την ενοχή που του δημιούργησε αυτή, μαζί με την ενοχή που απώθησε έχει απωθήσει και την ηθική συνείδηση, έχει απωθήσει και τον έγκυρο νόμο του Θεού· και τώρα στη θέση εκείνη έχει έναν δικό του νόμο.

Επομένως, όλα αυτά τα οποία σκέπτεται, κρίνει και αποφασίζει, και στα οποία αυτός δίνει το χρώμα της θρησκευτικότητας – και μάλιστα πιθανόν να τα στηρίζει σε χωρία της Αγίας Γραφής, των πατέρων, σε χωρία των λειτουργικών βιβλίων – όλα αυτά είναι δικά του προσωπικά κατάσκευάσματα, φτιαγμένα από τον εαυτό του. Και όλα αυτά γίνονται για να καλύψει την ενοχή – άσχετα αν το καταλαβαίνει ή όχι. Με άλλα λόγια, αυτά δεν είναι πραγματικά αλλά φανταστικά· είναι δικά του δημιουργήματα. Και τι γίνεται τότε;

Αυτά τα οποία αυτός έχει μέσα του – που είναι δικά του, φτιαχτά, δεν προέρχονται από τον ηθικό νόμο, από τον έγκυρο νόμο του Θεού αλλά από τον δικό του νόμο, τον νόμο της αλαζονείας και του εγωισμού του – αυτά τώρα τα προβάλλει στους άλλους. Και έτσι, κάτι που το έχει αυτός μέσα του, το βλέπει σε έναν άλλο. Κάτι άλλο που το ζει αυτός μέσα του, το βλέπει σε κάποιον άλλο. Κάτι άλλο που το αισθάνεται αυ-

τός, από το οποίο είναι κυριευμένος αυτός, το βλέπει σε έναν τρίτο. Δηλαδή γίνεται μια προβολή.

Θυμάστε, σ' αυτό το σημείο είχαμε κάπως επιμείνει παλαιότερα και είχαμε πει ότι γίνεται μεγάλο κακό. Βλέπουμε στον άλλο κάτι μη καλό: οποιοδήποτε σφάλμα, οποιαδήποτε αδυναμία, οποιαδήποτε, τέλος πάντων, νοοτροπία του. Αν βλέπαμε αυτή την αδυναμία, αυτή την κατάσταση του άλλου με ένα καθαρό μάτι, θα την βλέπαμε τόση δα. Επειδή όμως εμείς είμαστε ήδη κάτι μέσα μας, έχουμε δηλαδή έναν αρρωστημένο κόσμο μέσα μας, παίρνουμε αυτόν τον αρρωστημένο κόσμο, και, μια και βρήκαμε ένα μικρό σημείο επαφής στον άλλο, τον αποθέτουμε επάνω σ' αυτόν· και σαν να λέμε: «Να, τι είναι ο άλλος!» Ενώ εκείνη την ώρα, ούτε λίγο ούτε πολύ, είναι σαν να λέει κανείς: «Να, τι είμαι εγώ!»

Δεν το λέει βέβαια, και ούτε πάει το μυαλό του ότι είναι έτσι, αλλά όταν λέει: «Να, τι είναι εκείνος! Να, τι κάνει αυτός! Να, τέτοιος είναι ο άλλος!» είναι σαν να λέει: «Αυτά τα έχω εγώ βαθύτερα μέσα μου, αλλά καλά-καλά ούτε εγώ τα ξέρω και ούτε θέλω να τα φανερώσω στους άλλους. Όσοι όμως μπορείτε να δείτε και να καταλάβετε, τα βλέπετε».

Και καταλαβαίνουμε τώρα πόσα μπερδέματα, πόσες παρεξηγήσεις, πόσες συγχύσεις και πόσες φιλονικίες γίνονται μεταξύ μας από το τίποτε. Διότι εγώ στον άλλο το τόσο μικρό το είδα τόσο μεγάλο, και εκείνος ίσως, με τη σειρά του, το τόσο μικρό σ' εμένα το είδε τόσο μεγάλο, καθώς και εκείνος κάτι ανάλογο έχει κτλ.

Και έτσι θα έλεγε κανείς ότι ζούμε μέσα σε ψευδαισθήσεις, μέσα σε έναν φανταστικό κόσμο, και αγόμαστε και φερόμαστε από μια φανταστική κατάσταση που βλέπουμε στον άλλο ή που ο άλλος βλέπει σ' εμάς.

Είναι αλήθεια αυτό, είναι αλήθεια. Όσο κι αν φαίνεται υπερβολικό, είναι αλήθεια, ενώ εκείνο που χρειάζεται είναι ο καθένας πρώτον να σκεφθεί και να πει: «Μήπως τυχόν δεν βλέπω καλά; Μήπως δεν καταλαβαίνω καλά; Μήπως πέφτω έξω; Μήπως τυχόν τα μάτια μου με ξεγελούν; Αφού δεν αισθάνομαι να έχω καθαρότητα, αφού δεν αισθάνομαι ότι είμαι τακτοποιημένος ενώπιον του Θεού, αγιασμένος και φωτισμένος, μήπως τυχόν λοιπόν πέφτω έξω;»

Και από το άλλο μέρος να έρθει κανείς στη θέση του άλλου και να πει: «Ο άλλος ποιος ξέρει γιατί κάνει αυτό ή εκείνο; Μπορεί να το κάνει χωρίς να το καταλαβαίνει καθόλου. Ποιος ξέρει πώς λειτουργεί το μέσα

του! Ποιος ξέρει από τι είναι κυριευμένος, από τι πάσχει και γιατί βρίσκεται σ' αυτή την κατάσταση!»

Όταν αυτά τα δύο γίνουν, τότε η όλη σχέση μας με τους άλλους θα είναι τελείως διαφορετική. Όμως αυτά τα δύο μόνο εν Χριστώ μπορούν να γίνουν. Προσέξτε το. Μόνο εν Χριστώ μπορούν να γίνουν.

Δεν μας αφήνει λοιπόν η απωθημένη ενοχή να βλέπουμε καθαρά και να ενεργούμε σωστά. Και πολύ αμφιβάλλω αν υπάρχει κανείς ο οποίος δεν έχει απωθημένη ενοχή. Όχι απλώς δηλαδή είμαστε αμαρτωλοί, αλλά έχουμε απωθημένη ενοχή. Δεν είναι ξεδιπλωμένη η ψυχή μας ενώπιον του Θεού, όσο πρέπει και όπως πρέπει.

Και όταν έχουμε απωθημένη κάποια ενοχή, αυτή δεν μας αφήνει να δούμε σωστά τον άλλο. Κατ' αρχήν δεν μας αφήνει να πούμε: «Για στάσου. Εγώ με βάση ποιον νόμο βλέπω; Με τον νόμο του Χριστού, με τον έγκυρο νόμο της ηθικής συνειδήσεως; Ή μήπως βλέπω με κανένα δικό μου νόμο, που τον δημιουργεί το πλέγμα που είναι στο βάθος της υπάρξεώς μου, διότι τον άλλο νόμο, αυτόν της ηθικής συνειδήσεως, εγώ τον έστειλα στο υπόγειο της υπάρξεώς μου;»

Μόνο εν Χριστώ κανείς μπορεί να ταπεινωθεί, να συντριβεί και να αποφασίσει να πει: «Θεέ μου, γυμνός και τετραχηλισμένος στέκομαι ενώπιόν σου. Θα με δικάσεις, θα με τιμωρήσεις, θα με κολάσεις; Ό,τι θέλεις, Θεέ μου. Είμαι το πλάσμα σου και είσαι ο Θεός μου. Έχεις κάθε δικαίωμα να με κάνεις ό,τι θέλεις. Δεν κρύβομαι». Φυσικά, για να μπορέσει κανείς να πάρει τέτοια στάση, αυτό προϋποθέτει εμπιστοσύνη στον Θεό, στην ευσπλαχνία του Θεού.

Μόνο λοιπόν ο Χριστός μπορεί να μας κάνει ώστε από τη δική μας πλευρά να είμαστε επιφυλακτικοί στις κρίσεις μας, αναλογιζόμενοι μήπως τυχόν δεν βλέπουμε καλά, και επομένως να μη σπεύδουμε να λέμε: «Αυτός έτσι, εκείνος έτσι» κτλ. Αλλά επίσης μόνο εν Χριστώ μπορούμε να πούμε: «Ο άλλος ποιος ξέρει γιατί μιλάει έτσι, γιατί συμπεριφέρεται και ενεργεί έτσι».

Από το βιβλίο: π. Συμεών Κραγιοπούλου, “Από το πάθημα του Αδάμ στη λύτρωση”, Πανόραμα Θεσσαλονίκης, 2010, σελ. 142.

Πηγή : <https://www.koinoniaorthodoxias.org/>